[redacted]

Ministerstwo Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

PETYCJA

w sprawie dostępu absolwentów biotechnologii do studiów podyplomowych z analityki medycznej

Szanowni Państwo,

Zwracam się z prośbą o podjęcie działań mających na celu zapewnienie absolwentom biotechnologii i innych kierunków wymienionych w ustawie o medycynie laboratoryjnej realnej możliwości uzupełnienia kwalifikacji poprzez studia podyplomowe z analityki medycznej, umożliwiające skorzystanie z przewidzianej w przepisach ścieżki uzyskania prawa wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego.

- **Dostęp do studiów podyplomowych i ścieżki uzyskania uprawnień**

Obowiązujące przepisy przewidują możliwość uzyskania prawa wykonywania zawodu przez osoby posiadające określone wykształcenie pokrewne, po spełnieniu dodatkowych wymagań dotyczących kształcenia. Możliwość ta ma jednak charakter przejściowy i jest ograniczona terminem 31 grudnia 2028 r. Jednocześnie absolwenci kierunków takich jak biotechnologia napotykają trudności w praktycznym skorzystaniu z tej możliwości ze względu na ograniczoną dostępność odpowiednich studiów podyplomowych z analityki medycznej.

Szczególnie istotna jest sytuacja osób, które rozpoczęły studia na kierunkach wymienionych w przepisach przed wprowadzeniem nowych regulacji, w tym osób rozpoczynających studia w 2021 r. i wcześniej. Osoby te podejmowały decyzje dotyczące swojej edukacji w określonych uwarunkowaniach prawnych, a obecnie mogą mieć ograniczoną możliwość uzupełnienia kwalifikacji z przyczyn od nich niezależnych.

W mojej ocenie nie powinno dochodzić do sytuacji, w której ustawowa możliwość uzyskania dodatkowych kwalifikacji istnieje jedynie formalnie, natomiast brak dostępnego kształcenia uniemożliwia zainteresowanym osobom rzeczywiste skorzystanie z niej.

Należy również zwrócić uwagę na częściowe pokrywanie się treści kształcenia realizowanych na kierunkach biotechnologia i analityka medyczna. Programy studiów na kierunku biotechnologia obejmują bowiem m.in. biochemię, mikrobiologię, biologię molekularną, genetykę, biologię komórki oraz metody analityczne i laboratoryjne. Są to obszary wiedzy, które mają zastosowanie również w medycynie laboratoryjnej.

Oczywiście zakres i poziom przygotowania absolwentów poszczególnych kierunków mogą się różnić, a wykształcenie biotechnologiczne nie jest tożsame z wykształceniem w zakresie analityki medycznej. Nie oznacza to jednak, że osoby te powinny być traktowane jako rozpoczynające naukę od podstaw. Zasadne byłoby opracowanie programu studiów podyplomowych uwzględniającego dotychczas zdobyte wykształcenie i pozwalającego

uzupełnić wiedzę oraz umiejętności niezbędne do spełnienia wymagań określonych dla diagnostów laboratoryjnych.

Warto również zwrócić uwagę na kwestię dostępności kształcenia w zakresie analityki medycznej. Uzyskanie kwalifikacji na tym kierunku wiąże się z koniecznością odbycia pięcioletnich jednolitych studiów magisterskich, co dla wielu osób może stanowić istotną barierę czasową, finansową i organizacyjną. Tak długi okres kształcenia może wpływać na decyzje edukacyjne młodych osób, które z różnych względów nie decydują się na rozpoczęcie tego kierunku, mimo zainteresowania pracą w obszarze medycyny laboratoryjnej.

W konsekwencji część osób wybiera inne kierunki studiów, takie jak biotechnologia, które również obejmują szeroki zakres zagadnień biologicznych i laboratoryjnych. Po ukończeniu studiów pierwszego i drugiego stopnia osoby te mogą posiadać wykształcenie oraz przygotowanie laboratoryjne stanowiące wartościową podstawę do dalszego kształcenia w obszarze diagnostyki laboratoryjnej. Ponowne rozpoczęcie pięcioletnich studiów może być jednak dla absolwentów posiadających już wykształcenie wyższe znaczącą przeszkodą, zarówno ze względu na czas, tryb studiów, jak i koszty oraz konieczność pogodzenia nauki z pracą zawodową.

Uruchomienie dostępnych studiów podyplomowych z analityki medycznej pozwoliłoby osobom spełniającym ustawowe warunki uzupełnić kwalifikacje bez konieczności rozpoczynania od początku kolejnego wieloletniego cyklu kształcenia. Nie chodzi o stworzenie drogi na skróty ani obniżenie wymagań dotyczących przygotowania zawodowego, lecz o umożliwienie uzupełnienia brakującej wiedzy i umiejętności w sposób uwzględniający dotychczas zdobyte wykształcenie.

- **Trudności z dostępem do zatrudnienia w medycznych laboratoriach diagnostycznych**

Kolejnym problemem jest praktyczny dostęp absolwentów biotechnologii do zatrudnienia w medycznych laboratoriach diagnostycznych. Pomimo że ustawa o medycynie laboratoryjnej przewiduje możliwość wykonywania przez osoby posiadające określone wykształcenie, w tym wykształcenie w zakresie biotechnologii, wskazanych czynności medycyny laboratoryjnej pod nadzorem diagnosty laboratoryjnego, absolwenci tych kierunków mogą napotykać trudności w znalezieniu zatrudnienia w tego rodzaju placówkach.

W moim przypadku spotkałam się z odmową zatrudnienia, w której wskazano, że laboratorium zatrudnia wyłącznie diagnostów laboratoryjnych posiadających prawo wykonywania zawodu. Na potwierdzenie opisanej sytuacji załączam kopie korespondencji e-mail z dwiema medycznymi placówkami diagnostycznymi, w których przedstawiono stanowisko dotyczące możliwości zatrudnienia absolwentów biotechnologii.

Sytuacja ta skłania do refleksji, czy możliwości przewidziane w ustawie dla absolwentów biotechnologii są rzeczywiście wykorzystywane w praktyce oraz czy istnieją odpowiednie warunki do zatrudniania tych osób przy czynnościach odpowiadających ich kwalifikacjom, pod wymaganym nadzorem.

Nie postuluję przyznania absolwentom biotechnologii pełnych uprawnień diagnosty laboratoryjnego bez spełnienia ustawowych wymagań. Zwracam jednak uwagę na potrzebę stworzenia realnych możliwości wykorzystania ich wykształcenia i kompetencji w medycznych laboratoriach diagnostycznych, z poszanowaniem zakresu czynności zastrzeżonych dla diagnostów laboratoryjnych.

- **Postulaty**

W związku z powyższym zwracam się z następującymi postulatami:

1. Podjęcie działań mających na celu zachęcenie uczelni medycznych prowadzących kierunek analityka medyczna do uruchamiania studiów podyplomowych umożliwiających absolwentom kierunków wymienionych w ustawie uzupełnienie wymaganych kwalifikacji.

2. Rozważenie możliwości koordynacji działań uczelni medycznych w celu zapewnienia ogólnopolskiej dostępności takiego kształcenia.

3. Zbadanie przyczyn ograniczonej dostępności studiów podyplomowych z analityki medycznej dla osób posiadających wykształcenie wymienione w obowiązujących przepisach.

4. Rozważenie wprowadzenia rozwiązań przejściowych uwzględniających sytuację osób, które rozpoczęły studia na kierunkach pokrewnych przed wejściem w życie nowych regulacji, w szczególności w 2021 r. i wcześniej.

5. Rozważenie przedłużenia terminu obowiązywania przejściowej ścieżki uzyskania prawa wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego, jeżeli brak dostępnych studiów podyplomowych uniemożliwi zainteresowanym osobom skorzystanie z niej w obecnie przewidzianym terminie, tj. 31 grudnia 2028 r.

6. Przedstawienie informacji, czy Ministerstwo Zdrowia planuje podjąć dalsze działania w celu zapewnienia dostępności odpowiedniego kształcenia dla osób objętych przewidzianą w ustawie ścieżką.

Chciałabym podkreślić, że celem niniejszej petycji nie jest obniżenie wymagań dotyczących kwalifikacji diagnostów laboratoryjnych ani pominięcie wymogów ustawowych. Chodzi o zapewnienie rzeczywistej możliwości spełnienia tych wymagań osobom, którym przepisy przyznają taką ścieżkę.

Uważam, że zapewnienie dostępności odpowiedniego kształcenia leży zarówno w interesie absolwentów kierunków pokrewnych, jak i w interesie systemu ochrony zdrowia, który powinien umożliwiać wykorzystanie potencjału osób posiadających odpowiednie przygotowanie biologiczne i laboratoryjne.

Proszę o rozpatrzenie przedstawionych postulatów oraz poinformowanie mnie o stanowisku Ministerstwa Zdrowia i ewentualnie planowanych działaniach w tym zakresie.

Informacja dotycząca publikacji danych osobowych:

Nie wyrażam zgody na ujawnienie moich danych osobowych na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia w związku z rozpatrywaniem niniejszej petycji.

Załączniki:

1. Kopie korespondencji e-mail z dwiema medycznymi placówkami diagnostycznymi dotyczącej możliwości zatrudnienia absolwentów biotechnologii – 1 plik PDF.

Z poważaniem,

